

Broj 46 - 47 • Godina VI • juli/srpanj - avgust/kolovoz 2006.

GLASNIK

SKUPŠTINA P/GKFBiH

**Uspješno
provedeni izbori**

Komora će više učestvovati u reformama

Na Prvoj konstituirajućoj Skupštini trećeg saziva P/GKFBiH, održanoj 28. 06. 2006. godine, verificiran je mandat zastupnika Skupštine, te izvršen izbor članova Upravnog i Nadzornog odbora i izabrani predsjednik i potpredsjednik Komore

Izbori za organe i članove organa P/GKFBiH izvršeni su uz punu koordinaciju drugih organa P/GKFBiH, nadležnih organa i tijela V/SKBiH, komora kantona/županija, predstavnika privrednih subjekata, članova Komore, te Komisije za izbore i imenovanja P/GKFBiH.

Riječ je o mandatnom periodu od četiri godine (2006/2010.). Imenovano je 50 zastupnika u Skupštinu, 11 članova Upravnog i pet članova Nadzornog odbora.

Za predsjednika Skupštine u pomenutom mandatnom periodu izabran je dr Aziz Mujezinović, iz Zeničko-dobojskog, a za zamjenika Ivo Garić iz Srednjobosanskog kantona. Za predsjednika, odnosno potpredsjednika Komore imenovani su Jago Lasić i Avdo Rapa, dosadašnji vršioци ovih funkcija. Odluke o izboru objavljuju se u Glasniku P/GKFBiH.

Zastupnici su upoznati i sa ranije usvojenim godišnjim dokumentima P/GKFBiH, Okvirnim planom rada i Finansijskim planom za ovu godinu.

Neke od aktivnosti Komore u narednom periodu će biti rad na povećanju izvoza i privatizaciji preostalog dijela državnog kapitala, istakao je Avdo Rapa, predsjednik Komore, u sklopu razmatranja godišnjih dokumenata.

- Naš prijedlog je da se privatizacija vrši organizovano na bazi studija, programa rada, te izmjenom propisa koji bi se trebali donijeti za svaku branšu pojedinačno. Carinske tarife nisu izmijenjene onako kako mi sugerišemo već nekoliko godina, a radićemo i na afirmaciji domaćih proizvoda - kazao je predsjednik Rapa.

Jago Lasić, potpredsjednik Komore, se osvrnuo na stanje privrede u FBiH i istakao da po evidencijama službi za zapošljavanje u Federaciji BiH imamo 351.367 nezaposlenih osoba, zaposlenih negdje oko 386.377 i od toga u gospodarstvu/privredi ima negdje oko 214.637 ili 55,55 odsto, a u neprivredi 171.740 ili 44,45 odsto. Ovakvom stanju umnogome je doprinijelo veliko opterećenje gospodarstva/privrede. Analize pokazuju da je gospodarstvo previše opterećeno posebno izdvajanjima za javnu potrošnju. Prosjek zemalja u tranziciji Centralno evropske inicijative, prema GDP-u, je 37,9 GDP-a za zadovoljavanje svih javnih potreba, prosjek Evropske unije je 35,7 odsto, u BiH je 55 odsto, u FBiH je 35,8 odsto, RS 55,3 odsto. Za obrazovanje, zdravstvo, mirovinsko-invalidsko osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti BiH izdvaja 36,6 odsto, a ukupna javna potrošnja EU je 35,7 odsto i to znači da u tom fiskalnom sistemu treba praviti neke reforme.

Istakao je različite načine opterećenja privrede u BiH i kao primjer naveo da su ona po osnovu plaća u FBiH 68,97 odsto, a RS 52 odsto, te predložio buduću aktivnost Komore na izjednačavanju ovih uvjeta u oba entiteta.

Jedna od budućih aktivnosti ove komore, istakao je Lasić, u saradnji sa ostalim komorama u BiH, treba biti učešće u kreiranju vanjskotrgovinske politike BiH, njenim reformama u skladu sa standardima EU i WTO. Nastojace se riješiti problemi sa panevropskom dijagonalnom kumulacijom o porijeklu proizvoda iz BiH. Kod graničnih prelaza predlaže se od jedan do pet graničnih prelaza, koji bi stalno radili sedam dana u tjednu 24 sata i bili opremljeni svim onim što je potrebno za granični prelaz.

Komora će i ubuduće poticati unapređenje najvećih evropskih standarda za proizvodne procese i kvalitete proizvoda, donijeti i provoditi više

evropske standarde i homologaciju na bh. tržištu sa osvrtom na kapitalne izvozne proizvode, formirati razvoju, odnosno izvozu banku i slično.

Pažnja će se posvetiti monopolskom ponašanju, osobito komu-

nalnog gospodarstva koje u ovim uvjetima teško pogađa svaki kilometar i komad proizvedene robe, naglasio je Jago Lasić.

Komora će se uključiti u pripremu centralno-evropskog ugovora o slobodnoj trgovini - CEFTA.

Carinska politika u BiH nije primjerena gospodarstvu BiH i ona danas više odgovara uvoznicima, mišljenja je potpredsjednik Lasić, te će se Komora zalagati i za regulisanje ove oblasti.

Kao rezime svega istakao je da je Komora zauzela stav da bi uvoz, ako se hoće doći do izvozno-uvoznog balansa sljedećih pet godina, trebalo ograničiti negdje na oko tri odsto godišnje, a da bi izvoz rastao 18,25 odsto.

Ovo su sve pitanja na kojima će Komora preduzimati određene aktivnosti uz već Okvirnim programom rada utvrđene aktivnosti za ovu godinu koju je usvojila Skupština.

U ime Skupštine čestitke je uputio Aziz Mujezinović kompletnom sastavu Upravnog odbora, Nadzornog odbora i predsjedniku i potpredsjedniku P/GKFBiH. Napomenuo je da je bazni organ Komore Skupština koja će donositi prijedloge i zaključke od interesa za privredu BiH i FBiH, uvažavati prijedloge koji dolaze sa terena i od članova Skupštine. I dalje osnova rada treba da budu udruženja koja iskazuju interese pojedinih grana privrede. Skupština je ta koja treba da donosi konačne odluke.

S. DŽINIĆ

Na osnovu članova 28. i 35. Statuta Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine Skupština P/GKFBiH, na sjednici 28. 06. 2006. godine, donijela je

O D L U K U

O IZBORU PREDsjedNIKA I POTPREDsjedNIKA

SKUPŠTINE P/GKFBiH

Član 1.

Za predsjednika i potpredsjednika Skupštine Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH za drugi mandatni period 2006. - 2010. godina, u skladu sa članom 27. Statuta P/GKFBiH, biraju se:

- dr Aziz Mujezinović i
- Ivo Garić.

Član 2.

Dr Aziz Mujezinović obavlja funkciju predsjednika Skupštine u prvoj i trećoj godini mandatnog perioda, a funkciju potpredsjednika u drugoj i četvrtoj godini mandatnog perioda.

Ivo Garić obavlja funkciju potpredsjednika Skupštine u prvoj i trećoj godini mandatnog perioda, a funkciju predsjednika u drugoj i četvrtoj godini mandatnog perioda.

Član 3.

Izmjenljivost mandata predsjednika i potpredsjednika Skupštine vrši se 28. juna/lipnja svake godine.

Član 4.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u Glasniku P/GKFBiH.

Odluka se dostavlja izabranim kandidatima.

Sarajevo, 28. 06. 2006.

PREDsjedNIK SKUPŠTINE
Dr Aziz Mujezinović

Na osnovu članova 28. i 30. Statuta Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH, a na osnovu izvještaja Odbora za glasanje o rezultatima glasanja, Skupština P/GKFBiH, na sjednici održanoj 28. 06. 2006. godine, donijela je

O D L U K U

o izboru i verifikaciji mandata članova Upravnog odbora za mandatni period od 2006. do 2010. godine

Član 1.

U Upravni odbor Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine izabrani su i verifikuje se mandat za period od 2006. do 2010. godine sljedećim članovima:

- 1. Unsko-sanski kanton - Bihać**
- Pivovara Bihać - **ADEM IBRAHIMPAŠIĆ**, dipl. ekonomista, direktor.
- 2. Županija Posavska, Orašje**
- Bosanac, Orašje - **TOMISLAV BENKOVIĆ**, dipl. inž. mašinstva, tehnički direktor.
- 3. Kanton Tuzla**
- Sonilux, Tuzla., Terakop d.o.o. Tuzla, Saobraćaj Tuzla i Gips d.d. Tuzla - **NUSRET SOFTIĆ**, magistar ekonomskih nauka, vlasnik i direktor navedenih firmi.
- 4. Zeničko-dobojski kanton**
- Rudnik mrkog uglja, Kakanj - **HARIS NEIMARLIJA**, dipl. inž. elektrotehnike, direktor.
- 5. Bosansko-podrinjski kanton Goražde**
- UNIS GINEX, Goražde - **JUSUF HUBJER**, dipl. inž. tehnologije, direktor.
- 6. Kanton/Županija Središnja Bosna, Travnik**
- Sarajevski kiseljak, Kiseljak - **JOSIP BILIĆ**, dipl. inž. elektrotehnike, izvršni direktor za prodaju i finansije.
- 7. Hercegovačko-neretvanska županija/kanton, Mostar**
- "VITA-VI", Čapljina "Dalmata" Gabela Polje - **MIJO LEKO**, dipl. ekonomista, direktor firme.
- 8. Zapadno-hercegovački kanton/županija Široki Brijeg - Posušje**
- Soldo metali, Široki Brijeg - **TOMO SOLDO**, dipl. ekonomista, jedan od direktora firme.
- 9. Kanton Sarajevo**
- "Elektroprivreda BiH", Sarajevo - **ENVER KRESO**, dipl. inž. elektrotehnike, generalni direktor.
- "Sarajevo-osiguranje", Sarajevo - **MIDHAT TERZIĆ**, dipl. pravnik, direktor.
- 10. Herceg-bosanski kanton/županija, Livno**
- Kapis, Tomislavgrad - **ILIJA PERKOVIĆ**, dipl. ekonomista, direktor.

Član 2.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i dostavlja se svim članovima Upravnog odbora P/GKFBiH. Odluka se objavljuje u Glasniku P/GKFBiH.

Sarajevo, 28. 06. 2006.

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE
Dr Aziz Mujezinović

Upravni odbor

Upravni odbor Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH, trećeg saziva, 20. 07. 2006. godine, održao je u Mostaru Prvu konstituirajuću sjednicu. Za predsjednika Upravnog odbora izabran je Nusret Softić, a za potpredsjednika Mijo Leko sa izmjenjivošću funkcija godišnje.

Na osnovu članova 28. i 37. Statuta Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine Skupština P/GKFBiH, na sjednici održanoj 28. 06. 2006., donijela je

ODLUKU

Član 1.

Konstatuje se da su izabrani:

JAGO LASIĆ

za predsjednika P/GKFBiH u prvoj i trećoj godini mandatnog perioda, a za potpredsjednika u drugoj i četvrtoj godini mandatnog perioda.

AVDO RAPA

za potpredsjednika P/GKFBiH u prvoj i trećoj godini mandatnog perioda i za predsjednika u drugoj i četvrtoj godini mandatnog perioda.

Član 2.

Mandat predsjednika i potpredsjednika Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH verifikuje se ovom odlukom.

Član 3.

Izmjenljivost mandata predsjednika i potpredsjednika vrši se primopredajom 28. juna/lipnja svake godine.

Član 4.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i dostavlja se izabranim kandidatima.

Odluka se objavljuje u Glasniku P/GKFBiH.

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE
Dr Aziz Mujezinović

Sarajevo, 28. 06. 2006.

Na osnovu članova 28. i 35. Statuta Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine Skupština P/GKFBiH, na sjednici održanoj 28. 06. 2006., donijela je

ODLUKU

Član 1.

U Nadzorni odbor Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine izabrani su i verifikuje se mandat za period od 2006. do 2010. godine sljedećim članovima:

1. Dževad Terović, "DC - Goražde",
2. Mato Vranić, "Agrokom" Odžak,
3. Mustafa Sefer, "Borac" Travnik,
4. Zdravka Martinović, "Bobita" Čitluk,
5. Josip Bilić, "Bivis" d.o.o. Livno.

Član 2.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i dostavlja se svim članovima Nadzornog odbora P/GKFBiH.

Odluka se objavljuje u Glasniku P/GKFBiH.

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE
Dr Aziz Mujezinović

Sarajevo, 28. 06. 2006.

GLASNIK

Privredna/Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine

List izlazi mjesečno

Godina VII

Broj 46 - 47

Juli/srpanj - avgust/kolovoz 2006.

GLASNIK uređuje

Redakcijski kolegij:

Željana Bevanda, glavni urednik,

Mira Idrizović,

odgovorni urednik,

članovi:

Šemsa Alimanović, Dubravka

Bandić, Ljubo Dadić, Fahrudin

Đikić, Juso Škaljić i Meliha Velić,

sekretar Redakcije.

DTP: "Privredna štampa"

Adresa:

Privredna/Gospodarska komora
FBiH

- za Glasnik -

71000 Sarajevo

Branislava Đurđeva 10/IV

Kontakt osoba: Meliha Velić

Telefon: 033/267-690

E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/663-370 (centrala)

033/217-782

Faks: 033/217-783

www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.d. Sarajevo

Kantonalni sud

Sarajevo

UF/1-180/02,

RB 1-3018

Identifikacioni broj

420088140005

Identifikacioni broj PDV

200088140005

Štampa: "BIROGRAF" Sarajevo,

Kasima efendije Dobrače 14

Besplatan primjerak

Gospodarstvenici iz FBiH na sastanku u Crnoj Gori

Urediti međudržavne odnose

Desetak tvrtki iz Federacije BiH, u organizaciji Gospodarske komore FBiH i Privredne komore Crne Gore, učestvovalo je, 18. srpnja, na sastanku i bilateralnim razgovorima u Podgorici

Predsjednici komora Jago Lasić i Vladimir Vukmirović su se osvrnuli na Ugovor o slobodnoj trgovini između BiH i Savezne vlade Savezne Republike Jugoslavije zaključen još 2002. godine. Predmetnim ugov-

je regulirao i područje ukidanja tehničkih prepreka u trgovini, poljoprivrednu politiku i posebnu zaštitu u slučajevima ozbiljnog narušavanja tržišta i slično. Donošenjem Odluke o privremenoj

ničkog sastanka upućuje prijedlog nadležnim organima obje zemlje za formiranje Mješovite komisije koja bi bila sačinjena od predstavnika ugovornih strana i to BiH i Crne Gore, sukladno odredbama važećeg ugovora.

Koliki je interes gospodarstava za uređivanjem međudržavnih odnosa koji doprinose lakšem prometu robe i usluga između ove dvije zemlje i uspostavi suradnje, pokazuje posjeta

orom je regulirano da se od 1. 1. 2004. godine u cijelosti ukidaju carine na promet robe između zemalja potpisnica ugovora, kao i da se neće uvoditi nove carine ili takse jednakog učinka kao carine niti ostale izvozne takse fiskalne naravi. Ugovor je obuhvatio sve robe harmoniziranog sustava od 01-24 poljoprivredni proizvodi, kao i industrijske proizvode od 25-97. Ugovor

obustavi primjene ovog sporazuma na robu porijeklom iz Crne Gore i njenim naknadnim stavljenjem van snage ugovorne strane imale su za cilj reguliranje poremećaja nastalih u primjeni Ugovora o slobodnoj trgovini. Kako je u međuvremenu Crna Gora postala samostalna i neovisna država, pojavila se potreba za revidiranjem predmetnog Ugovora o slobodnoj trgovini tako da se sa zajed-

predstavnik deset najvećih tvrtki iz Federacije BiH na sastanku i poslovnim razgovorima sa tvrtkama iz Crne Gore. Sa strane FBiH sudjelovale su tvrtke: Elektroprivreda BiH, Energoinvest Sarajevo, Mepas Široki Brijeg, Koteks Tešanj, Bobita Čitluk, Žica Sarajevo, Bosnalijek Sarajevo, Mljekara Livno, Logotip Široki Brijeg i Metalno Zenica.

Ž. BEVANDA

Federalno ministarstvo zdravstva

Odgovor Udruženju veleprometnika lijekovima i farmaceutskim proizvodima

U prošlom broju Glasnika objavljeno je pismo koje je na više adresa nadležnih institucija u BiH uputilo Udruženje veleprometnika lijekovima i farmaceutskim proizvodima, vezano za Naredbu o načinu i uvjetima obavljanja redovne kontrole svake serije uvezenog lijeka i lijekovite supstance u FBiH i Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima u BiH.

Odgovor na upućene proteste i postavljena pitanja dostavilo je samo Federalno ministarstvo zdravstva koje objavljujemo u cijelosti:

Poštovani,

Povodom vašeg akta upućenog ovom ministarstvu (Federalno ministarstvo zdravstva), a koji se odnosi na donošenje Naredbe o načinu i uvjetima obavljanja redovite kontrole svake serije uvezenog lijeka ili lijekovite supstance u FBiH, izvješćujem vas sljedeće:

Točno je da sam vam svojim aktom broj 01-37-1226-1/06, od 15. 03. 2006. godine, dostavio prijedlog naputka o načinu i uvjetima obavljanja redovite kontrole svake serije uvezenog lijeka i lijekovite supstancije u FBiH, te predvidio mogućnost rasprave o navedenom naputku, na jednom od zajedničkih sastanaka. Međutim, rasprava nije podrazumijevala i raspravu o njegovim predviđenim pravnim rješenjima, već, prvenstveno, o operativnoj primjeni ovog akta u praksi. Donošenje Naredbe jasno proizlazi iz odredbe članka 51. stavak 3. Zakona o lijekovima ("Službene novine FBiH", br. 51/01 i 29/05).

S tim u svezi skrećem pozornost da sam, na sastancima sa Udrugom veleprometnika lijekova u FBiH, Udrugom stranih proizvođača lijekova u BiH, domaćim proizvođačima, kao i Međukantonalnom farmaceutskom komorom, te kantonalnim farmaceutskim komorama, jasno dao do znanja da ću, s ciljem zaštite zdravlja pacijenata, poduzeti korjenite mjere u sektoru farmaceutike od pojačane farmaceutsko-inspekcijske kontrole, te posebno kontrole lijekova u FBiH.

S dolaskom na poziciju federalnog ministra zdravstva zatekao sam brojne nepravilnosti u oblasti zdravstva, ali i u oblasti farmaceutike, koje su mogle imati posljedice po život i zdravlje ljudi, ali i mogućnost nastanka materijalne štete kako za pacijenta tako i za državu.

Skrenuo bih vam pozornost da je Zakon o lijekovima stupio na snagu 08. 12. 2001. godine. Sukladno članku 111. Zakona o lijekovima, pravne osobe koje imaju odobrenje za stavljanje lijeka u promet bile su u obvezi usuglasiti označavanje lijeka, kao i naputaka za njihovu uporabu s odredbama ovog zakona i pratećim propisima u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona i pratećih propisa.

Pravilnik o registraciji lijekova objavljen je u "Službenim novinama FBiH", broj 34/02.

Pojačanim farmaceutsko-inspekcijskim nadzorom utvrđeno je da se, i pored eksplicitne zakonske obveze, na tržištu FBiH prometuje lijekovima koji nemaju usuglašeno primarno i sekundarno pakiranje lijeka, a što znači da u potpunosti odstupaju od uvjeta dobre proizvođačke prakse.

Poznato vam je, kao stručnjacima iz ove oblasti, da u proceduru paki-

ranja lijeka moraju biti uključeni svi standardi sigurnosti kao i kod prvog pakiranja, što znači da svako pakiranje lijeka mora biti identično originalnom i odobrenom pakiranju od strane ovog ministarstva prilikom izdavanja odobrenja za stavljanje lijeka u promet u FBiH. To podrazumijeva da se pakiranjem lijekova mogu baviti samo kompanije koje su za to certificirane, što znači da ispunjavaju uvjete dobre proizvođačke prakse.

Improvizacije u ovoj oblasti nisu dozvoljene i biti će strogo sankcionirane.

Sukladno članku 43. Zakona o lijekovima, u takvim slučajevima Federalno ministarstvo zdravstva ima pravo ukidanja odobrenja za stavljanje lijeka u promet i prije isteka roka od pet godina na koje je izdato, o čemu vas posebno upozoravam.

Kao federalni ministar zdravstva još nisam počeo koristiti svoje ovlasti iz članka 43. citiranog Zakona. Smatrao sam primjerenim da prije toga bliže reguliram postupak obavljanja redovite kontrole svake serije uvezenog lijeka i lijekovite supstancije u FBiH.

Osim toga, ministarstvo ima pravo i odgovornost da protiv svih odgovornih u lancu prometovanja lijekovima (proizvođač lijeka, uvoznik, veleprometnik i maloprometnik) poduzme i druge mjere utvrđene posebnim zakonima, a koje uključuju mjere sukladno propisima o obligacijama, odnosno propisima o kaznenom postupku u FBiH.

Izviješćujem vas da je navedena naredba objavljena u "Službenim novinama FBiH", broj 29/06, od 14. 06. 2006. godine. Stupila je na snagu narednog dana od dana objave, tj. 15. 06. 2006. godine.

Primjena ove naredbe obvezna je za sve veleprometnike i maloprometnike lijekova u FBiH, domaće i strane proizvođače lijekova u FBiH, kao i Zavod za kontrolu lijekova FBiH. Podrazumijeva se da se u prometu lijekovima na veliko, odnosno na malo u FBiH ne smiju naći lijekovi iz uvoza, koje nije iskontrolirao Zavod za kontrolu lijekova FBiH, na način predviđen ovom naredbom.

To podrazumijeva da veledrogerije iz inozemstva i iz BiH, sukladno članku 61. stavak 1. Zakona o lijekovima, moraju iskontrolirati svaku uvezenu seriju lijeka suglasno Zakonu, kao i ovoj naredbi.

Posebno napominjemo da se veleprometom lijekova u FBiH mogu baviti samo oni pravni subjekti koji imaju odobrenje za rad izdato od Federalnog ministarstva zdravstva, u smislu članka 69. Zakona o lijekovima.

Svaki drugi velepromet lijekovima u FBiH je direktno kršenje citiranog Zakona.

S tim u svezi, aktom ovog ministarstva, broj 01-37-5525/06, od 19. 06. 2006. godine, izviješčena su sva kantonalna ministarstva zdravstva, Zavod za kontrolu lijekova FBiH, veleprometnici lijekova u FBiH, te domaći i strani proizvođači lijekova u FBiH o objavi i stupanju na snagu ove naredbe.

Ovim aktom, posebno sam od svih veleprometnika lijekova zahtijevao da u roku od sedam dana od dana njegovog primitka izvrše popis svih zatečenih zalih lijekova, te navedene podatke, u tiskanoj i elektronskoj formi, dostave ovom ministarstvu.

U odnosu na drugi dio vašeg akta, izvješćujem vas da je obrađivač Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima BiH i Ministarstvo civilnih poslova BiH, koje je ovlašteno za upućivanje Zakona u redovitu proceduru prema Vijeću ministara BiH, odnosno Parlamentarnoj skupštini BiH.

Usvojeni Nacrt zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima BiH predstavlja prioritet na kojem snažno insistira Europska unija u okviru otvorenih pregovora glede potpisivanja Sporazuma o pridruživanju BiH EU, kao i OHR-Ured u Sarajevu.

Eventualno održavanje javne rasprave moguće je tek po zaključku Parlamentarne skupštine BiH, i to po okončanju prve faze usvajanja ovog Zakona.

Vjekoslav Mandić, ministar
* * *

Analizirajući oba teksta može se zaključiti da veleprometnici lijekovima i farmaceutskim proizvodima imaju isti interes "zaštita života i zdravlja pacijenata", građana BiH.

Cilj članova Udruženja jeste da ovo pitanje bude regulisano jedinstveno za građane cijele BiH, da uslovi kontrole svake serije uvezenog lijeka budu regulisani jedinstveno za sve veleprometnike lijekovima u BiH. Stoga se i smatralo da sa tekstom Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima BiH, koji je upućen u parlamentarnu proceduru po hitnom postupku, trebaju biti upoznati svi oni čiji rad, prava i obaveze reguliše ovaj zakon.

M. IDRIZOVIĆ

Uručena donacija

U Sarajevu je, 07. jula, uručena informatička oprema Udruženju za razvoj okolinskog upravljanja P/GKFBiH, u vrijednosti oko 10 hiljada eura, kao donacija EU. Prisustvovali su: Kjartan Björnsson, predstavnik Misije EU, Vesna Grković, ispred delegacije Evropske komisije, Katica Čerkez, ministrica Federalnog, ministarstva okoliša i turizma, sa saradnikom Mladenom Rudež

Björnsson je naglasio da očekuje kako će donirana oprema doprinijeti boljem informisanju menadžera, članova Komore, kako bi odlučnije utjecali na Vladu FBiH, pri donošenju važnih odluka vezanih za okolinsko upravljanje. Zalaže se za formiranje državne agencije za zaštitu okoliša, te je ocijenio da su aktivnosti UROU usmjerene ka tom cilju.

Katica Čerkez je akcentirala da je FBiH zainteresirana kako za formiranje državne agencije za zaštitu okoliša tako i za donošenje zakona o zaštiti okoliša na državnom nivou.

Predstavljene su i aktivnosti Udruženja:

Udruženje za razvoj okolinskog upravljanja/-Assoociation for Environmental Management Development (UROU/AM-ED) formirano je u februaru prošle godine, uz podršku stručnog tima CARDS Projekta 2002, s ciljem okupljanja preduzeća oko ekoprobematike, kako bi se kroz zajednički rad omogućilo da se aktivnost odvija sa nižim troškovima uz veću efikasnost. Usvojena su Pravila o organizaciji i radu Udruženja i druga normativna akta, Okvirni program rada, izabrani predsjednici sekcija i usvojen Operativni program rada.

Od tada su organizirani seminari, radionice, promocije i slično:

- * panel diskusija: Politika okolinskog upravljanja u BiH radna grupa 2 - Zrak P/GKFBiH, februara 2005.;

- * seminar: Kompanije za usluge u oblasti energije/energy services (esco) i mogućnosti mjerenja energetske efikasnosti, aprila 2005.;

- * sastanak diskusione grupe o opcijama institucionalnog jačanja okolinskog sektora u BiH;

- * sastanak diskusione grupe o metodologiji pripreme cost-benefit analiza u okolinskom sektoru, juna 2005.

- * završna konferencija CARDS projekta 2002. "Podrška izgradnji kapaciteta u upravljanju okolišem u

BiH" - uz prezentaciju rezultata, postignutih tokom dvije godine trajanja projekta.

- * organizirana je rasprava o CARDS projektu "Podrška terenskim inspekcijama za zaštitu okoliša Evrope" i slično.

Odbor UROU je pokretao niz inicijativa:

- * Pokrenuta je inicijativa za potpis Kyoto Protocola i upućena institucijama sistema;

- * U skladu sa članovima 99. i 100. Zakona o zaštiti okoliša FBiH, koji se odnose na zaključivanje dobrovoljnih sporazuma, inicirao je donošenje Sporazuma između Komore - UROU i Federalnog ministarstva okoliša i turizma, za i u interesu privrednika, kako bi na prihvatljiviji način izvršavali svoje zakonske obaveze;

- * Razmatrana su protestna pisma grupe građana i zauzimani stavovi o

aktivnostima koje mogu ugroziti okoliš;

- * Razmatrana je i informacija objavljena u sredstvima javnog informisanja o opasnom kancerogenom ulju koje zagađuje tlo i vodu u FBiH.

- * Data je podrška organiziranju dodiplomskog i diplomskog studija

Okolinsko inženjerstvo, pri Mašinskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu.

* Organizirana je promocija 3. i 4. međunarodnog sajma EKO BIS u Sarajevu, u organizaciji P/GKFBiH i Privredne komore Unsko-sanskog kantona.

* Urađeni su stručni radovi iz oblasti okolinskog upravljanja i prezentirani na naučno-stručnim skupovima.

Planirali smo edukacije s ciljem podizanja okolinskih znanja i vještina u privredi i javnosti, prije svega, o značaju njihove adekvatne primjene i

ukupne dobrobiti koju donosi takav pristup.

U pripremi je seminar ili konferencija Industrija i okolina BiH u procesu približavanja EU.

Pripremljena je dokumentaciona osnova i aplicirano kod Evropske komisije sa dva projekta:

* "EKOprofil FBiH kompanija" (ECO Profile Of FBiH companies) s ciljem podizanja svijesti ciljne grupe - industrija FBiH, o važnosti okolinskog upravljanja;

* "Povećanje energetske efikasnosti prerađivačke industrije u BiH" (Increasing of energy efficiency of

manufacturing industry in Bosnia and Herzegovina), s ciljem povećanja svijesti o važnosti energetske efikasnosti i konverzije energije za održivi razvoj cjelokupnog društva.

Nažalost, ovi projekti nisu dobili zeleno svjetlo, ali je EU, doniranjem opreme, prepoznala aktivnosti ove asocijacije pri Komori, čime će umnogome doprinijeti razvijanju i jačanju kapaciteta u sektoru okoliša.

Tako Komora i Udruženje mogu intenzivirati svoj rad u ovoj oblasti i pomoći unapređenju okolinske politike na državnom nivou.

N. ŠEHIĆ-MUŠIĆ

Projekat "Made in BiH"

Završene četiri radionice

Jedan od osnovnih problema niske konkurentnosti poduzeća drvnoprerađivačkog sektora jeste niska konkurentnost dizajna njihovih proizvoda.

Imajući u vidu veliki broj kompanija unutar ovog sektora, te izuzetne prirodne resurse i visokokvalitetne sirovine za drvnoprerađivačku industriju, pokrenut je projekat "Made in BiH" od P/GKFBiH, Akademije likovnih umjetnosti Odsjek produkt dizajn - industrijsko oblikovanje, uz finansijsku podršku USAID CCA klaster prerade drveta.

Ovaj projekat sučeljava proizvodne kompanije i studente dizajna, uz rad

na konkretnom desing brief-u, koji rezultira gotovim proizvodima.

Studenti su dobili visokovrijednu praksu u realnim uvjetima proizvodnje i proizvodnih mogućnostima kompanije.

Kompanije su dobile pomoć u vidu dizajna novih proizvoda, uz maksimalnu iskorištenost resursa, materijalnih i tehničkih (kojima svaka kompanija raspolaže), uz višestruke izložbe, prezentacije i informiranje javnosti o značaju i rezultatima projekta, promovirajući tako i kompaniju u kojoj su boravili studenti.

Jedan od ciljeva jeste da kreativna rješenja studenata izvuku maksimum iz datog konteksta, a kompaniju uključenu u projekat stavljaju u rang "dizajn svjesnih" ili "dizajn orijentiranih" kompanija i samim tim čine višestruko konkurentnom na tržištu.

Četvrta radionica održana je u tvornici pločastog namještaja FIS Vitez od 19. do 21. juna.

FIS Vitez ima najsavremeniju tehnologiju proizvodnje pločastog namještaja, tako da su studenti svoju kreativnost mogli realizirati na obostranu korist.

Š. ALIMANOVIĆ

Razvoj državnih standarda za održivo upravljanje šumama i njihova certifikacija

Održan treći radni sastanak

U Sarajevu je, 27. juna, održana treća državna radionica pod nazivom "Razvoj državnih standarda za održivo upravljanje šumama i certifikacija šuma", koja je ujedno i komponenta projekta Očuvanje i razvoj šuma koji se implementira u BiH

Standardi koji se trebaju razviti moraju biti primjenjivi u oba bh. entiteta i trebaju uzeti u obzir ukupnu vrijednost svih funkcija šuma, uključujući produkciju, okolinsku/biološku raznovrsnost i društvenu funkciju.

Projekat implementira Savcor Indufor iz Finske, u suradnji sa firmom Ceteor iz BiH.

Izabran je FSC sistem certificiranja u BiH. Pošto se naša zemlja priprema za ulazak u EU, certificiranje šuma je potrebno prvenstveno drvnoj industriji kao izvozno orijentiranoj grani industrije. Proizvodi koji se izvoze moraju imati FSC znak što znači da je porijeklo drveta iz šume sa kojom se gospodari po principima koje je predvidio FSC sistem.

FSC PRINCIPI:

Poštivanje zakona i FSC principa

Gazdovanje šumom mora poštivati sve primjenjive zakone države

u kojoj djeluje, međunarodne ugovore i sporazume koje je država potpisala, kao i FSC Principe i Kriterije.

Gazdovanje šumom mora poštivati sve državne i lokalne zakone i administrativne zahtjeve.

Sve primjenjive i zakonski određene takse, najamnine, porezi i drugi troškovi se moraju plaćati.

U zemljama potpisnicama, moraju se poštivati sve odredbe obavezujućih međunarodnih sporazuma kao npr. CITES, ILO, Konvencija, ITTA i Konvencija o biološkoj raznolikosti.

Organizacije zadužene za gazdovanje šumom moraju pokazati dugoročnu predanost ka slaganju sa FSC principima i kriterijima.

Prava i odgovornosti vlasništva

Dugoročna prava vlasništva i korištenja šumskih resursa i šumskog zemljišta moraju biti jasno definisana, dokumentovana i zakonski ustanovljena.

Mora se predočiti jasan dokaz dugoročnog prava korištenja šumskog zemljišta (npr. vlasništvo, običajna prava, ugovori o zakupu).

Lokalne zajednice koje imaju zakonska i običajna prava vlasništva ili korištenja moraju zadržati kontrolu nad šumarskim aktivnostima do nivoa koji je potreban da bi zaštitili svoja prava i resurse, osim ukoliko kontrolu slobodnom voljom ne povjere drugim institucijama.

Moraju se primjenjivati odgovarajući mehanizmi za rješavanje sporova oko prava vlasništva i korištenja. Okolnosti i status ozbiljnih sporova će biti posebno razmotreni prilikom procjene za certifikaciju. Sporovi značajnih razmjena koji

uključuju veći broj interesa diskvalifikuju postupak certificiranja.

Prava autohtonog stanovništva

Moraju se prepoznati i poštivati zakonska i običajna prava autohtonog stanovništva da posjeduju, koriste i upravljaju svojom zemljom, područjem i resursima.

Ovaj princip i kriteriji 3.1. - 3.4. nisu primjenjivi, jer ne postoji autohtono stanovništvo na teritoriji BiH u smislu u kojem taj pojam definiše certificiranje.

Gazdovanje šumom

Gazdovanje šumom treba poštivati sve primjenjive zakone i/ili propise koji se odnose na zdravlje i sigurnost uposlenih i njihovih porodica.

Aktivnosti gazdovanja šumom moraju dugoročno održavati i unapređivati socijalno i ekonomsko blagostanje šumarskih radnika i lokalne zajednice.

Zajednicama unutar ili u susjedstvu sa šumskim područjem kojim se gazduje potrebno je omogućiti zapošljavanje, obuku i druge usluge.

Gazdovanje šumom treba poštivati sve primjenjive zakone i/ili propise koji se odnose na zdravlje i sigurnost uposlenih i njihovih porodica.

Garantuju se prava radnika da se organiziraju i dobrovoljno pregovaraju sa poslodavcima kako je predviđeno Konvencijama 87 i 98 Međunarodne organizacije rada (ILO).

Rezultati procjene sociološkog uticaja moraju se uključiti u planiranje i aktivnosti gazdovanja. Potrebno je vršiti konsultacije sa pojedincima i grupama (muškim i ženskim) na koje aktivnosti direktno utiču.

Moraju se primjenjivati odgovarajući mehanizmi u rješavanju žalbi i pravedne nadoknade u slučajevima gubitka ili štete koji se odnose na zakonska ili običajna prava, vlasništvo, resurse ili sredstva za život lokalnog stanovništva. Potrebno je poduzeti mjere kako bi se izbjegli takvi gubici i štete.

Koristi od šume

Aktivnosti gazdovanja moraju podsticati efikasno korištenje višestrukih proizvoda i usluga šume kako bi se osigurala ekonomska održivost i spektar ekoloških i socioloških koristi.

Gazdovanje šumom treba težiti ka ekonomskoj održivosti istovremeno vodeći računa o ekološkim, sociološkim i operativnim troškovima proizvodnje i osiguravajući potrebne investicije za očuvanje ekološke produktivnosti šume.

Gazdovanje šumom i marketinške aktivnosti moraju podsticati optimalno korištenje i lokalnu preradu raznosvrtnih proizvoda šume.

Gazdovanje šumom treba minimizirati otpad povezan sa sječom i izradom na licu mjesta i izbjegavati štetu na drugim šumskim resursima.

Gazdovanje šumom treba težiti ka jačanju i diversifikaciji lokalne ekonomije, izbjegavajući ovisnost o samo jednom proizvodu šume.

Aktivnosti gazdovanja moraju se prepoznati, održati i gdje je moguće poboljšati vrijednost šumskih usluga i resursa kao npr. slivnih područja i ribolova.

Iskorištavanje šumskih proizvoda ne smije premašiti trajno održiv nivo.

Uticaj na okoliš

Gazdovanje šumom mora očuvati biološku raznovrsnost i s njom povezane vrijednosti, vodne resurse, tlo i jedinstvene i osjetljive ekosisteme i pejzaže, te time održati ekološke funkcije i cjelovitost šume.

Potrebno je napraviti procjenu uticaja na okoliš koja odgovara nivou i intenzitetu gazdovanja i jedinstvenosti resursa na koji se utiče, te je na adekvatan način uključiti u sisteme gazdovanja. Procjena mora uključivati uticaj na pejzaž, kao i uticaj kapaciteta za izradu na licu mjesta. Procjena uticaja na okoliš mora

biti završena prije početka aktivnosti koje utiču na određeno mjesto.

Moraju postojati mjere zaštite rijetke i ugrožene vrste i njihova staništa (npr. područja hranjenja i gniježđenja). Potrebno je uspostaviti zone za očuvanje i zaštićena područja koja odgovaraju nivou i intenzitetu gazdovanja i jedinstvenosti resursa na koji se utiče. Potrebno je kontrolisati neprikladan lov, ribolov, postavljanje zamki i sakupljanje.

Ekološke funkcije i vrijednosti moraju ostati netaknute, poboljšane ili ponovo uspostavljene uključujući:

- obnovu i sukcesiju šume,
- genetsku raznovrsnost, raznovrsnost vrsta i ekosistema,
- prirodne cikluse koji utiču na produktivnost šumskih ekosistema.

Reprezentativni uzorci postojećih ekosistema unutar pejzaža se moraju zaštititi i obilježiti na kartama u svom prirodnom stanju, u skladu sa nivoom i intenzitetom aktivnosti gazdovanja i jedinstvenošću resursa na koji se utiče.

Moraju se pripremiti i primjenjivati pisane upute za kontrolu erozije, minimiziranje šteta tokom iskorištavanja, izgradnje puteva i svih drugih mehaničkih aktivnosti i zaštitu vodenih resursa.

Sistemi gazdovanja moraju promovisati razvoj i primjenu ekološki

prihvatljivih, nehemijskih metoda za borbu protiv štetočina i težiti ka izbjegavanju korištenja hemijskih pesticida. Zabranjuje se korištenje Tipova 1A i 1B prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji i hloriranih ugljikovodičnih pesticida, postojanih i otrovnih pesticida, kao i onih čiji derivati ostaju biološki aktivni i mogu se akumulirati u prehrambenom lancu poslije njihovog predviđenog korištenja, kao i svih pesticida koji su zabranjeni međunarodnim sporazumima. Ukoliko se koriste hemijska sredstva, potrebno je osigurati odgovarajuću opremu i obuku kako bi rizik po zdravlje i okolinu bio minimalan.

Hemijska sredstva, kontejneri, tečni i čvrsti neorganski otpad, uključujući gorivo i ulje, uklanjaju se na ekološki prihvatljiv način na za to odgovarajućim lokacijama izvan šume.

Potrebno je dokumentovati, minimizirati, nadzirati i strogo kontrolisati korištenje bioloških mjera borbe u skladu sa državnim zakonima i međunarodno prihvatljivim protokolima. Zabranjuje se korištenje genetski modifikovanih organizama.

Pažljivo se kontroliše i aktivno nadzire korištenje stranih vrsta kako bi se izbjegao neželjeni uticaj na okolinu.

Neće se vršiti konverzija šuma u

plantaže ili nešumsko zemljište, osim u slučajevima kada konverzija:

- obuhvata vrlo ograničen dio šumsko-privredne jedinice,
- ne vrši se u područjima šuma visokozaštitne vrijednosti,
- daje jasne, pouzdane, dodatne, zagarantovane i dugoročne koristi očuvanja unutar šumsko-privredne jedinice.

Šumsko-privredna osnova (plan gazdovanja)

Šumsko-privredna osnova prilagođena nivou i intenzitetu aktivnosti mora biti napisana, implementirana i ažurirana. Dugoročni ciljevi gazdovanja i sredstva za njihovo postizanje moraju biti jasno naznačeni.

Šumsko-privrednom osnovom i pratećim dokumentima se moraju definisati:

- ciljevi gazdovanja,
- opis šumskih resursa kojima se gazduje, ekološka ograničenja, stanje korištenja i vlasništva, sociološko-

ekonomski uvjeti i opis susjednog područja,

- opis šumsko-uzgojnihi/ili drugih sistema gazdovanja koji se baziraju na ekologiji dotične šume i informacije prikupljene inventurama,
- principi za određivanje godišnjeg obima sječe i odabir vrsta,
- odredbe za nadzor prirasta i dinamike šuma,
- mjere zaštite okoline bazirane na procjenama uticaja na okoliš,
- planovi za identifikaciju i zaštitu rijetkih vrsta kojima prijeti opasnost i ugroženih vrsta,
- karte koje opisuju šumske resurse, uključujući zaštićena područja, planirane aktivnosti gazdovanja i strukturu vlasništva,
- opis i opravdanost primjene određenih tehnika iskorištavanja i opreme.

Šumsko-privredna osnova se periodično revidira kako bi se u nju uključili rezultati nadzora i nova naučna i tehnička saznanja, te kako bi se uskladila sa promjenjivim

ekološkim, sociološkim i ekonomskim prilikama.

Potrebno je obezbijediti adekvatnu obuku i nadzor šumskih radnika u cilju pravilnog provođenja šumsko-privredne osnove.

Poštujući povjerljivost informacija, organizacija zadužena za gazdovanje šumom daje na uvid javnosti sažetak osnovnih elemenata šumsko-privredne osnove, uključujući i one navedene u Kriteriju 7.1.

Nadzor i procjena

Potrebno je vršiti i nadzor koji odgovara nivou i intenzitetu gazdovanja radi procjene stanja šume, prinosa šumskih proizvoda, nadzornog lanca, aktivnosti gazdovanja i njihovog sociološkog i ekološkog uticaja.

Učestalost i intenzitet nadzora treba biti određen nivoom i intenzitetom aktivnosti gazdovanja, kao i relativnom kompleksnošću i osjetljivošću okoline na koju se utiče. Procedure nadzora trebaju biti dosljedne i moraju se ponavljati tokom vremena kako bi se rezultati mogli uporediti i procijeniti promjene.

Gazdovanje šumom treba uključivati i istraživanje podataka potrebnih za nadzor i to minimalno slijedećih indikatora:

- prinosi svih šumskih proizvoda,
- veličina prirasta, obnove i stanja šume,
- sastav i uočene promjene flore i faune,
- ekološki i sociološki uticaji iskorištavanja i drugih aktivnosti,
- troškovi, produktivnost i efikasnost gazdovanja.

Organizacija zadužena za gazdovanje šumom obezbjeđuje potrebnu dokumentaciju kako bi nadzornim organima i tijelima za certificiranje omogućili utvrđivanje porijekla svakog šumskog proizvoda u procesu koji se naziva "nadzorni lanac".

Rezultati nadzora se moraju uključiti u izvršenje revizije šumsko-privredne osnove.

Poštujući povjerljivost informacija, organizacija zadužena za gazdovanje šumom daje na uvid javnosti sažetak rezultata indikatora nadzora, uključujući one navedene u Kriteriju 8.2.

Održavanje visokovrijednih zaštićenih šuma

Aktivnosti gazdovanja u visokovrijednim zaštićenim šumama moraju održavati ili poboljšavati karakteristike koje ih definišu. Odluke u vezi sa visokovrijednim zaštićenim šumama moraju se uvijek razmatrati sa dozom opreza.

Potrebno je napraviti procjenu kojom se utvrđuje postizanje atributa karakterističnih za šume visoke zaštitne vrijednosti u zavisnosti od nivoa i intenziteta aktivnosti gazdovanja.

Savjetodavni dio procesa certificiranja stavlja naglasak na utvrđene attribute karakteristične za šume visoke zaštitne vrijednosti i opcije za njihovo održavanje.

Šumsko-privredna osnova treba uključivati i provoditi posebne mjere kojima se osigurava održavanje i/ili poboljšavanje atributa karakterističnih za šume visoke zaštitne vrijednosti rukovodeći se uvijek principom opreza. Te mjere se navode i u sažetku šumsko-privredne osnove koji se daje na uvid javnosti.

Potrebno je vršiti godišnji nadzor kako bi se procijenila efektivnost mjera korištenih radi očuvanja i poboljšanja atributa karakterističnih za šume visoke zaštitne vrijednosti.

Plantaze

Plantaze treba planirati i njima upravljati u skladu sa Principima i Kriterijima 1 - 9 i Principom 10 i njegovim kriterijima. Budući da plantaze mogu dati niz socioloških i ekonomskih koristi i mogu doprinijeti zadovoljavanju svjetskih potreba za proizvodima šumarstva, trebaju se koristiti za dopunu gazdovanja, smanjivanje pritiska i promovisanje obnavljanja i zaštite prirodnih šuma.

U planskoj dokumentaciji se moraju jasno navesti ciljevi gazdovanja plantažama, uključujući ciljeve očuvanja i obnove prirodnih šuma, te se moraju jasno demonstrirati u procesu implementacije plana gazdovanja.

Projektovanjem i rasporedom plantaža treba se podsticati zaštita, obnova i očuvanje prirodnih šuma, a ne povećavati pritisak na njih. Pri rasporedu plantaža potrebno je primjenjivati koridore za divljač,

zone protoka vode, te mozaik sastojina različite starosti i ophodnje, u skladu sa nivoom aktivnosti. Veličina i raspored pojedinih blokova plantaža trebaju biti usklađeni sa izgledom šumskih sastojina koje postoje u prirodnom krajoliku.

Treba davati prednost raznolikosti u sastavu plantaža kako bi se unaprijedila ekonomska, ekološka i sociološka stabilnost. Takva raznolikost može uključivati veličinu i pros-

tornu distribuciju jedinica gazdovanja, broj i genetski sastav vrsta, starosne razrede i strukture.

Odabir vrsta se vrši na bazi njihove opšte prikladnosti za pojedino stanište i pogodnosti u odnosu na ciljeve gazdovanja. Kako bi se unaprijedila zaštita biološke raznolikosti, pri podizanju plantaža i obnovi degradiranih eko sistema potrebno je dati prednost autohtonim, u odnosu na strane vrste. Strane vrste koje se koriste samo ako imaju bolje performanse od autohtonih potrebno je pažljivo kontrolisati kako bi se otkrio neuobičajen mortalitet, bolest, napadi insekata i nepoželjni ekološki učinci.

U skladu sa veličinom plantaže i regionalnim standardima, određenim procentom ukupnog područja gazdovanja, treba gazdovati tako da se na staništu ponovo uspostavi prirodni šumski pokrivač.

Potrebno je poduzeti mjere kako bi se očuvala ili poboljšala struktura, plodnost i biološka aktivnost tla. Tehnike i intenzitet iskorištavanja, konstrukcija i održavanje cesta i puteva, te odabir vrsta ne smiju dovesti do dugoročne erozije tla ili nepoželjnih efekata na kvalitet i količinu vode ili značajniju promjenu pravaca tokova odvodnih sistema.

Potrebno je poduzimati mjere kako bi se spriječili i minimizirali napadi insekata, bolesti, požari i unošenje invazivnih biljnih vrsta. Jedan od osnovnih elemenata planske dokumentacije jeste i plan integralne zaštite koji se, uglavnom, bazira na prevenciji i biološkim metodama zaštite, a manje na korištenju hemijskih pesticida i đubriva. Organizacija odgovorna za gazdovanje plantažom treba poduzeti sve napore kako bi se odustalo od korištenja hemijskih pesticida i đubriva, uključujući i njihovo korištenje u rasadnicima. Korištenje hemikalija je, također, regulisano Kriterijima 6.6. i 6.7.

U skladu sa nivoom i raznolikošću aktivnosti, nadzor nad gazdovanjem plantažama uključuje redovne procjene mogućih ekoloških i socioloških efekata na i oko područja djelovanja (npr. prirodna obnova, efekti na izvore vode i plodnost tla i uticaji na lokalno blagostanje i društvenu dobit), kao dodatak elementima koji su navedeni u Principima 8,6 i 4. ne smije u većoj mjeri koristiti niti jedna vrsta dok lokalni eksperimenti i/ili iskustvo ne pokažu da ekološki odgovaraju određenom staništu, te da nisu invazivne i nemaju značajniji nepoželjan ekološki efekat na druge ekosisteme. Pažnju treba posvetiti sociološkim pitanjima sticanja zemljišta za plantaze, naročito zaštititi lokalnih prava vlasništva, korištenja i pristupa.

Plantaze koje su podignute konverzijom prirodnih šuma poslije novembra 1994. godine generalno ne mogu biti certificirane. Certificiranje se može dozvoliti u okolnostima kada se tijelu za certificiranje podnese dovoljno dokaza da organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže nije direktno ili indirektno odgovoran za konverziju.

Š. ALIMANOVIĆ

BiH ekonomski napredovala

U BiH se često previđa napredak koji je ostvaren, a pažnja se usmjerava samo na preostale probleme političke i ekonomske prirode, tako da je Misija Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) svjesna ovog rizika i nastoji da ima uravnotežen pristup u što je moguće većoj mjeri, navodi se u Preliminarnim zaključcima Misije MMF-a. Ove zaključke je utvrdila Misija MMF-a, predvođena šefom Misije u BiH Dimitriem Demekasom (Dimitri Demekas), nakon redovnih konsultacija koje su obavljene u BiH za 2006. godinu

Kako se navodi, sasvim je lako steći lažan osjećaj sigurnosti iz monetarne stabilnosti i zadovoljavajućih podataka o rastu tokom posljednjih nekoliko godina u BiH, saopćeno je iz MMF-a.

Sama monetarna stabilnost ne garantuje održiv razvoj i podizanje životnog standarda, te zbog toga postizanje ovih ciljeva zahtijeva teške političke odluke.

Međunarodna zajednica

U zaključcima se navodi da je "izazovna" želja da se oslonac još neko vrijeme traži u međunarodnoj zajednici.

Međutim, ništa od onoga što smo naveli u planu politike ne zahtijeva intervenciju Ureda visokog predstavnika u BiH (OHR), niti to predstavlja nešto čime sami građani BiH ne mogu da se pozabave, navodi se u zaključcima.

Kako se ističe, većina sagovornika sa kojima su se susreli predstavnici MMF-a u BiH tokom posljednje dvije sedmice spremna je da to učini, a MMF je spreman da, po potrebi, pruži pomoć.

Naime, u protekloj godini, od posljednjih konsultacija MMF-a, BiH je ostvarila dobar ekonomski napredak u određenim područjima.

Uz procijenjeni rast od pet do pet i po odsto u 2005. i 2006. godini, stvarni rast BDP-a bio je zadovoljavajuć.

Uprkos višim cijenama nafte i uticaju poreza na dodanu vrijednost

(PDV), suštinska inflacija je ostala na relativno niskom nivou, podržana valutnim odborom (currency board).

Nivo izvoza je visok, a izvjestan napredak postignut je u ograničavanju finansijskog tereta domaćih potraživanja.

Došlo je do produblivanja finansijskog posredovanja, a, istovremeno, registar kredita dopriniće jačanju upravljanja bankarskim rizikom.

Kada je riječ o uticaju PDV-a, u zaključcima se podsjeća kako su maloprodajne cijene u maju bile 8,6 odsto više nego u prethodnoj godini. Zbog toga MMF procjenjuje da je PDV odgovoran za tri do tri i po odsto, a ostalo odražava inflaciju i uticaj administrativnog povećanja cijena krajem 2005. i u 2006. godini.

Uvoz je dostigao vrhunac u decembru 2005. godine pred uvođenje PDV-a i drastično je opao u januaru.

Ovaj pomak u uvozu, koji povećava spoljni deficit tekućeg računa u 2005. i smanjuje ga u 2006. godini, procjenjuje se na jedan i po odsto BDP-a.

Uvođenje PDV-a

Izvoz je značajno porastao početkom 2006. (33,5 odsto u prva četiri mjeseca u odnosu na isti period prošle godine).

Ovo povećanje djelimično odražava veću motivaciju za tačnim prijavljivanjem izvoza uslijed PDV-a. Međutim, teško je procijeniti precizan uticaj ovog faktora.

U zaključcima se ističe da je prikupljanje PDV-a i poreza na promet do maja iznosilo 6,4 odsto BDP-a u odnosu na 4,5 odsto BDP-a u istom periodu prošle godine. Međutim, zaostali porez na promet iz decembra 2005. godine iznosi jedan odsto BDP-a, a neisplaćeni povrat PDV-a i krediti čine dodatnih 0,6 odsto BDP-a, a ovo se neće ponoviti naredne godine.

Stoga se permanentna dobit od PDV-a procjenjuje na oko jednu četvrtinu procentualnog poena BDP-a.

Najznačajnije dostignuće je uspješno uvođenje PDV-a, navodi se u zaključcima. PDV ima najveći uticaj na ekonomiju i izazvao je različite reakcije, što ne predstavlja iznenađenje, ali je još uvijek suviše rano da se definišu konačni zaključci o veličini ovog uticaja.

Procjena MMF-a je da je PDV, pored ekonomskog uticaja, između ostalog, doprinio smanjenju sive ekonomije, stvaranju jedinstvenog ekonomskog prostora, a preko jedinstvenog računa, ka izgradnji državnih institucija u BiH.

Predizborni pritisci

Kada je riječ o negativnostima, u zaključcima se navodi da pažnja koja se posvećuje predstojećim izborima dovodi do paralize politika i, u nekim područjima, njihovog vraćanja unazad, u periodu u kojem slabi uloga OHR-a i građani BiH konačno preuzimaju punu odgovornost za upravljanje svojom zemljom.

Ističe se i da popuštaju budžetska koordinacija i disciplina.

RS je odstupila od ciljeva za 2006. godinu koji su dogovoreni na Fiskalnom vijeću BiH u martu prošle godine.

Nove obaveze po pitanju potrošnje su stvorene npr. na osnovu propisa FBiH za civilne žrtve rata, koji mogu povećati rashode do 90 miliona KM.

Opšte povećanje plata planira se na nižim nivoima vlasti.

Javljuju se zahtjevi za slabljenje PDV-a kroz razna izuzeća i trošenje

“viška prihoda”, mada je najveći dio ovih prihoda privremene prirode. Navodi se i da je došlo do atrofije napora usmjerenih ka strukturalnim reformama. Ključna legislativa, npr. Zakon o obligacijama, kasni. Državni Zakon o platama prepušten je razvoju događaja toliko dugo da njegovo usvajanje do kraja ove godine nije vjerovatno. U FBiH je došlo do zastoja u privatizaciji, navodi se u zaključcima.

Ukoliko se nastavi ova paraliza, naredne državne i entitetske vlade suočiće se sa značajnim fiskalnim problemom u 2007. godini.

Preliminarne procjene MMF-a ukazuju na to da, ukoliko se tekuće politike nastave, konsolidovani bilans generalne vlade smanjiće se sa suficita od jednog procenta BDP-a u 2005. godini na deficit od jedne četvrtine procentualna poena ove godine, i na deficit od oko jedan odsto BDP-a u 2007. godini, dok će doći do kumulativnog pada od dva procentualna poena BDP-a tokom dvije godine.

Lideri vlada još uvijek imaju vremena da preduzmu aktivnosti i usmjere se na nekoliko ključnih ciljeva prije izbora.

Potrebno je oduprijeti se predložnim fiskalnim pritiscima.

Ovo zahtijeva ograničavanje potrošnje u okviru budžeta za 2006. godinu, naročito kada su u pitanju plate i odbrana, održavanje discipline u pogledu zaduživanja nižih nivoa vlasti, poštovanje datuma presjeka prikupljanja doprinosa od entitetskih fondova penzionog osiguranja, te odbacivanje nulte stope i oslobađanja od PDV-a.

Istovremeno, potrebno je održati integritet jedinstvenog računa.

Prvo, entitetske vlade moraju riješiti spor oko raspodjele prihoda, u najskorijem roku, jer će, u suprotnom, doći do ponovnog poremećaja izvršenja budžeta i, što je važnije, kredibilitet Uprave za indirektno oporezivanje (UIO) i jedinstvenog računa, odnosno ključnih komponenti izgradnje države, biće poljuljani.

Da bi ovo rješenje bilo održivo, entiteti moraju sami doći do njega.

Drugo, moraju se oduprijeti prijedlozima za namjensko trošenje sredstava sa jedinstvenog računa.

Fiskalno vijeće

Potrebno je i izvršiti pripreme za čvrst budžet za 2007. godinu, što zahtijeva poštovanje usaglašenog budžetskog kalendara Međuvladine grupe za koordinaciju, konsolidovanje inofinansiranih projekata u budžet, usaglašavanje o okvirnom budžetskom cilju generalne vlade, te donošenje zakona o platama na nivou države.

U zaključcima se kaže kako postoji potreba za uspostavljanjem jakog Nacionalnog fiskalnog vijeća (NFV).

Dobar zakon o NFV treba da počiva na međunarodnim iskustvima, a najvažnija lekcija jeste da nijedan sistem ne može da funkcioniše bez političke volje za saradnjom.

Pored toga, da bi NFV efektivno djelovao, treba formalizovati tehničku saradnju između ministarstava finansija, a treba usvojiti i zakon na osnovu kojeg se EPPU uspostavlja kao dio državne uprave.

Potrebno je i ojačati superviziju finansijskog sektora obezbjeđivanjem parlamentarne potvrde rukovodstva Agencije za bankarstvo FBiH, usaglašavanja modaliteta objedinjavanja supervizije banaka, te usvajanja zakona o lizingu na državnom nivou.

Različiti pristupi

Istraživanje MMF-a mehanizama fiskalne koordinacije, koje počiva na iskustvima Austrije, Australije, Belgije, Brazila, Južne Afrike, Švajcarske i EU, pokazuje da postoje različiti pristupi fiskalnoj koordinaciji, ali svi uključuju fiskalna pravila ili nezavisne fiskalne institucije ili njihov spoj.

Zemlje sa fiksnim kursnim stopama imaju stroža pravila i jače institu-

cije nego one sa fleksibilnim kursnim stopama.

Uspješna koordinacija zahtijeva objedinjen budžetski kalendar, u skladu sa računovodstvenim pravilima i redovno fiskalno izvještavanje na svim nivoima vlasti.

Djelotvornost i kredibilitet bilo kojeg mehanizma koordinacije zavise od postojanja kazni, kao i mogućnosti i volje da se primijene.

Najsnažniji mehanizmi automatski određuju kazne za one koje krše dogovorene politike, a od takvih kazni može se odstupiti samo većinskim glasanjem.

U svim slučajevima, ukupan nivo javne potrošnje i ukupan bilans određuju se na nivou države, a odgovornost za sprovođenje kazni počiva na državnoj vladi. Raspodjela prihoda, potrošnja i ukupan bilans predmet su pregovora između državne i podržavnih vlada.

Fiskalna pravila i nezavisne fiskalne institucije neophodne su, ali ne i dovoljne da bi se garantovale dobre fiskalne politike, a politička volja za koordinacijom predstavlja centralni uslov, navodi se, između ostalog, u Preliminarnim zaključcima MMF-a.

Poruke Fiskalnom vijeću BiH

Razriješiti pitanje raspodjele prihoda

Ako se želi obezbijediti održiv razvoj i rast životnog standarda za građane BiH, trebalo bi ubrzati strukturalne reforme, provoditi stečajne

postupke, ubrzati privatizaciju i unaprijediti poslovnu klimu, između ostalog, i smanjivanjem poreskog opterećenja na rad, navodi se u porukama Misije Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) Fiskalnom vijeću BiH.

Misija MMF-a, predvođena šefom Misije MMF u BiH Dimitriem Demekasom (Dimitri Demekas), utvrdila je prelimirane zaključke nakon redovnih konsultacija koje su obavljene u BiH za 2006. godinu, te o njima razgovarala sa članovima Fiskalnog vijeća BiH 27. juna ove godine, saopćeno je iz MMF-a.

Misija IMF-a smatra da je tokom protekle godine u BiH ostvaren dobar ekonomski napredak u određenim oblastima.

Rast je na zadovoljavajućem nivou, suštinska inflacija je ostala niska uprkos porastu cijena koji je uslijedio nakon uvođenja poreza na dodanu vrijednost (PDV), izvoz se povećava, a PDV je uspješno uveden.

Međutim, postoji rizik da politike koje se provode ove godine dovedu do nepovoljnog preokreta. Budžetska koordinacija i disciplina slabe, a zaustavljene su prijeko potrebne strukturalne reforme.

Ako se ovo nastavi, sljedeće vlade države i entiteta će se suočiti sa značajnim fiskalnim problemima u 2007. godini.

Ali, još uvijek ima vremena da čelnici vlada preduzmu akcije prije izbora, navodi se u porukama MMF-a.

Treba se oduprijeti predizbornim pritiscima u vezi sa rashodima i

odbaciti prijedloge za uvođenje nulte stope i izuzeća od plaćanja PDV-a.

Kako bi održale integritet jedinstvenog računa, te snažan fiskalni sistem, entitetske vlade bi, u što kraćem roku, trebale razriješiti pitanje raspodjele prihoda od indirektnih poreza i usaglasiti se o dobrom zakonu o Fiskalnom vijeću BiH.

Državni zakon o platama treba usvojiti bez daljih odlaganja, a, pored toga, trebalo bi postići sporazum o jedinstvenoj bankarskoj superviziji kako bi stvorili osnov za dobro nadziran finansijski sistem.

Nove vlade će se suočiti sa teškim političkim izborom. Budžeti za 2007. godinu bi trebali zaustaviti pogoršanje u javnim finansijama, koje će se, s obzirom na tekuće politike, vjerovatno i desiti.

Biće potrebno prilagoditi prioritete u okviru rashoda kako bi u iste uključili isplate po osnovu unutrašnjih potraživanja i restitucije, kao i troškove za unapređenje infrastrukture, izgradnje državnih institucija i pripremanja ekonomije za članstvo u EU, poruka je MMF-a Fiskalnom vijeću BiH.

(Poslovne novosti)

Zastupnički dom Parlamenta FBiH

Odgođeno izjašnjavanje o porezu na dohodak

Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH odgodio je za 15 dana izjašnjavanje o Prijedlogu zakona o porezu na dohodak u FBiH, kako bi zastupnicima bile dostavljene projekcije njegovog mogućeg efekta na standard građana.

Konačni tekst ovog zakona značajno je izmijenjen, jer je Vlada FBiH novim amandmanima predložila da za porezne obveznike s mjesečnim primanjima do 400 KM godišnja stopa bude pet odsto, za one s primanjima od 400 do 800 KM deset odsto, a za primanja do 1.200 KM stopa od 15 odsto.

Potpredsjednik Vlade FBiH i ministar finansija Dragan Vrankić kazao je da će primanja veća od 1.200 KM biti oporezovana godišnjom stopom od 20 odsto.

“Ovim načinom bi oko 100.000 radnika bilo oslobođeno poreza, jer bi se od njihove petodstotne stope na primanja do 400 KM odbijali odgovarajući procenti prema broju djece ili invalidnih osoba u domaćinstvu”, rekao je Vrankić.

Dodao je da bi, prema ovom modelu, 70 odsto obveznika plaćalo manji porez nego što je do sada plaćalo porez na platu, a samo 30 odsto onih s najvišim primanjima bilo bi više oporezovano nego dosad.

Raniji vladin prijedlog predviđao je stopu od deset odsto za porezne obveznike čija su mjesečna primanja do 300 KM i od 15 odsto za obveznike s većim primanjima.

Dom je ponovo odgodio izjašnjavanje o Prijedlogu zakona o najnižoj neto-satnici u FBiH, jer je većina zastupnika iznijela niz kritika na ovaj zakonski tekst.

Rasprava o ovom zakonu je obavljena, ali je, zbog usvajanja dva suprotstavljena amandmana, izjašnjavanje odgođeno, kako bi svoj stav moglo dati i Ekonomsko socijalno vijeće (ESV) FBiH.

Ministar rada i socijalne politike FBiH Radovan Vignjević prihvatio je amandman Zakonodavno-pravne komisije Parlamenta FBiH da najniža neto-satnica za pripravnike iznosi 1,25 KM, radnike koji imaju manje od dvije godine staža 1,50 KM, a za uposlenike s više od dvije godine staža 1,75 KM.

I dalje je ostalo neriješeno pitanje iznosa najniže neto-satnice u FBiH.

Utvrđen Nacrt zakona o mikrokreditnim organizacijama

Vlada Federacije BiH je utvrdila Nacrt zakona o mikrokreditnim organizacijama i uputila ga u parlamentarnu proceduru.

Osnovna je novina u odnosu na postojeći zakon mogućnost promjene pravnog oblika ili djelatnosti MKO, s ciljem njihove transformacije ka održivim izvorima finansiranja. Predviđeno je da MKO može, radi ostvarivanja svojih statutarnih ciljeva i djelatnosti, samostalno ili zajedno sa drugim domaćim ili stranim fizičkim ili pravnim osobama, osnovati privredno društvo ili stjecati vlasničke udjele u postojećim privrednim društvima.

Novi zakon donosi i poboljšanja u pravcu primjene najboljih svjetskih iskustava u upravljanju finansijskim institucijama, posebno u pogledu kreditiranja drugih urgentnih potreba klijenata, transparentnosti u poslovima koja se postiže objavom kamatnih stopa, zaštitu potrošača, alternativne promjene rizika plasmana itd.

Izmjene Zakona o Agenciji za bankarstvo

S obzirom na to da je Agencija za bankarstvo FBiH do sada bila nadzorni i regulatorni organ samo za banke u Federaciji BiH, potrebno je, u skladu sa prijedlogom iz utvrđenog Nacrta zakona o mikrokreditnim organizacijama, ovoj agenciji dati ovlaštenja da taj nadzor obavlja i nad MKO, što je Vlada učinila utvrđujući Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o Agenciji za bankarstvo.

Pored toga, na zahtjev MMF-a izvršene su izmjene koje se odnose na imunitet osoba koje angažuje Agencija za obavljanje određenih vrsta poslova i propisuje obaveza polaganja stručnog ispita za kontrole Agencije.

Prijedlog zakona o dugu

Federalna Vlada utvrdila je i Prijedlog zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH.

Cilj ovoga zakona jeste reguliranje načina utvrđivanja duga i garancija Federacije BiH, kantona i općina,

načina i postupka zaduživanja, osiguranja sredstava za otplatu duga, izdavanja garancija, kao i vođenja evidencija o dugu i garancijama.

Federacija, kantoni i općine mogu se zadužiti temeljem vanjskog i unutarnjeg duga, dok se vanbudžetski fondovi mogu zaduživati samo unutar BiH. Kada je FBiH u pitanju, dug može biti u formi zajma i emisije vrijednosnih papira, dok kod kantona, općina i vanbudžetskih fondova, to može biti jedino zajam.

Koncept novog zakona o cestama

Vlada FBiH se upoznala sa konceptom novog zakona o cestama FBiH koji priprema federalno Ministarstvo prometa i komunikacija. Cilj donošenja novog zakona jeste nastojanje da se upravljanje cestama, kao i njihovo razvrstavanje i prekategorisanje urede na principima evropske transportne politike. Istovremeno, potrebno je regulirati jedinstveno upravljanje i planiranje u oblasti cestovne infrastrukture, kao i objedinjavanje upravljanja magistralnim i regionalnim cestama.

Izmjene Zakona o rudarstvu

Vlada FBiH prihvatila je Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o rudarstvu.

Cilj je predložene izmjene stvaranje pretpostavki za građenje u okviru eksploatacionog polja uz pribavljanje mišljenja privrednog društva koje vrši eksploataciju. Predloženo rješenje predviđa mogućnost davanja saglasnosti i kada, po mišljenju privrednog društva koje vrši eksploataciju, postoji opasnost od oštećenja, osim opasnosti po život i zdravlje ljudi.

Izmjene Zakona o električnoj energiji

Vlada FBiH se izjasnila o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o električnoj energiji.

Ocijenjeno je potrebnim da se, umjesto predloženih parcijalnih rješenja, izvrši cjelokupna i sveobuhvatna analiza Zakona o električnoj energiji i, na osnovu toga, sačini prijedlog izmjena i dopuna postojećeg zakona.

Pripremila:
M. IDRIZOVIĆ

Željeznice FBiH

Trinaest odsto više putnika

Željeznice Federacije BiH prevezle su u prvom polugodištu ove godine 158.000 putnika, što je 13 odsto više u poređenju sa istim periodom lani. Od toga je 150.000 putnika prevezeno u unutrašnjem saobraćaju, a 8.000 na međunarodnim linijama prema Pločama, Budimpešti i Zagrebu.

U teretnom saobraćaju prevezeno je 3.200.000 tona robe, što je na nivou ostvarenja iz prošle, kako kažu u Željeznicama FBiH, uspješne godine.

U drugom polugodištu trebao bi biti povećan prevoz tereta. Željezničari očekuju da u avgustu u BiH stignu tzv. britanski vozovi, nabavljeni na lizing. Za željeznički sektor ukupno dolazi devet garnitura, od čega pet za FBiH i četiri za RS. U saobraćaj trebaju biti uključeni s novim redom vožnje, a uz postojeće međunarodne linije nagoviještena je i mogućnost otvaranja putničke linije prema Beogradu.

Robni promet 1,4 milijarde KM

U okviru ostvarenog vanjskotrgovinskog prometa BiH u junu je pokrivenost uvoza izvozom iznosila 45,7 odsto. BiH je u junu ove godine ostvarila ukupan robni promet sa inostranstvom u vrijednosti 1,4 milijarde KM, od čega se na izvoz odnosi 460,6 miliona KM ili 31,3 odsto, a na uvoz milijarda KM ili 68,7 odsto, podaci su Agencije za statistiku BiH

U okviru ostvarenog vanjskotrgovinskog prometa BiH u posmatranom periodu pokrivenost uvoza izvozom iznosi 45,7 odsto.

U prvih šest mjeseci ostvaren je izvoz u vrijednosti 2,4 milijarde KM, što je za 37,5 odsto više u odnosu na isti period prethodne godine, dok je vrijednosti uvoza iznosila 4,9 milijardi KM, što je za 3,1 odsto više u odnosu na isti period lani.

BiH je, u navedenom periodu, u robnom prometu sa inostranstvom ostvarila ukupan trgovinski deficit u vrijednosti 2,5 milijardi KM.

Izvoz u junu u odnosu na isti mjesec prethodne godine povećan je za 40 odsto, dok je uvoz smanjen za 1,1 odsto.

Najveći porast izvoza u prvih šest mjeseci bio je zabilježen u januaru, kada je rast izvoza bio veći za 42,7 odsto od istog mjeseca prethodne godine.

Gledano po sektorima Standardne međunarodne trgovinske klasifikacije, u junu najveće učešće u izvozu ostvareno je u sektoru "Proizvodi svrstani po materijalu" sa ukupnom vrijednošću od 145,6 miliona KM, što iznosi 31,5 odsto od ukupnog izvoza.

Značajan obim izvoza ostvaren je u sektoru "Razni gotovi proizvodi" sa ukupnom vrijednošću od 96,3 miliona KM, što iznosi 20,8 odsto od ukupnog izvoza.

Najveće učešće u uvozu ostvareno je u sektoru "Proizvodi svrstani po materijalu" sa ukupnom vrijednošću od 229 miliona KM, što iznosi 22,7 odsto od ukupnog uvoza.

U sektoru "Mašine/Strojevi i transportni uređaji" ostvaren je obim izvoza ukupne vrijednosti od 224,9 miliona

KM, što iznosi 22,2 odsto od ukupnog uvoza.

U periodu januar - juni 2006. godine u okviru sektora "Hrana i žive životinje" najveće učešće u izvozu ostvareno je u izvozu povrća i voća, u vrijednosti 17,8 miliona KM, a u istom periodu u okviru grupe proizvoda "Mliječni proizvodi i jaja" izvezeno je proizvoda u vrijednosti 14 miliona KM.

U ovom periodu u okviru sektora "Hrana i žive životinje" najveće učešće

u uvozu ostvareno je u uvozu proizvoda iz grupe "Žitarice i proizvodi" u vrijednosti 114,8 miliona KM, dok je na drugom mjestu uvoz "Povrće i voće" u vrijednosti 108,1 milion KM, te mesa i prerađevina od mesa, u vrijednosti 56,6 miliona KM.

Na nivou sektora "Hrana i žive životinje" u prvih šest mjeseci, BiH je ostvarila pokrivenost uvoza izvozom u iznosu od 12,7 odsto, u okviru toga pokrivenost uvoza izvozom mesa i mesnih prerađevina bila je 8,2 odsto, povrća i voća 16,5 odsto, mliječnih proizvoda i jaja 25,1 odsto, dok je u sektoru "Pića i duhan" pokrivenost uvoza izvozom 6,8 odsto.

U sektoru "Hrana i žive životinje" najveći rast izvoza u junu u odnosu na juni 2005. ostvaren je kod grupe proizvoda "Ribe i prerađevine" u iznosu od 81,3 odsto, dok je kod uvoza najveći porast bio zabilježen kod grupe proizvoda "Stočna hrana, osim žitarica u zrnju" u iznosu od 46,2 odsto.

Značajan porast izvoza u istom periodu bio je registrovan kod grupe proizvoda "Kafa, čaj, kakao, začini" u iznosu od 65,5 odsto, dok je kod uvoza značajan porast ostvaren u grupi proizvoda "Ribe i prerađevine" u iznosu od 18,8 odsto.

Na nivou sektora "Pića i duhan" ostvaren je manji rast izvoza u junu, u odnosu na isti mjesec lani u iznosu od 7,9 odsto, dok je uvoz zabilježio porast od 5,7 odsto.

Posmatrano po područjima klasifikacije djelatnosti, najveće učešće u izvozu u junu ostvareno je u području "Prerađivačke industrije" u vrijednosti 407,4 miliona KM, što čini 88,4 odsto od ukupnog izvoza.

U okviru ovog područja, najveće učešće u izvozu ostvareno je u odjeljku "Proizvodnja metala" sa ukupnom vrijednošću 122,8 miliona KM, što iznosi 26,5 odsto od ukupnog izvoza.

Značajan obim izvoza ostvaren je u području "Proizvodnja drveta" sa ukupnom vrijednošću 37,3 miliona KM, što iznosi osam odsto od ukupnog izvoza.

Prerađivačka industrija

Uvoz 896 miliona KM

U junu 2006. godine, najveće učešće u uvozu ostvareno je u području "Prerađivačka industrija" sa ukupnom vrijednošću od 896 miliona KM, što iznosi 88,9 odsto od ukupnog uvoza.

U okviru ovog područja, najveće učešće u uvozu ostvareno je u odjeljku "Proizvodnja hrane i pića" sa ukupnom vrijednošću od 123,1 milion KM, što iznosi 12,2 odsto od ukupnog uvoza.

Značajan obim uvoza BiH u navedenom periodu ostvarila je u odjeljku "Proizvodnja koks, naftnih derivata i nuklearnog goriva" sa ukupnom vrijednošću od 112,1 milion KM, što iznosi 11,1 odsto od ukupnog uvoza.

Pad industrijske proizvodnje

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH, u junu ove godine, u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prošle godine veća je za 3,4 odsto. U odnosu na industrijsku proizvodnju iz istog mjeseca prošle godine, manja je za 1,3 odsto, dok je u odnosu na maj ove godine manja za 2,9 odsto, podaci su Federalnog zavoda za statistiku

Posmatrano po područjima industrijskih djelatnosti u junu ove godine, u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prošle godine, industrijska proizvodnja u području "prerađivačke industrije" veća je za 12,0 odsto, u području "rudarstva" manja je za 1,3 odsto, a u području "snabdijevanja električnom energijom, plinom i vodom" manja je za 15,1 odsto.

Posmatrano po glavnim industrijskim grupacijama industrijskih proizvoda, u periodu januar - juni 2006. godine, u odnosu na isti period 2005. godine, proizvodnja bilježi povećanje intermedijarnih proizvoda, osim energije za 15,6 odsto, energije za 8,4 odsto, trajnih proizvoda za široku potrošnju za 7,1 odsto, kapitalnih proizvoda za 4,8 odsto, dok je zabilježeno smanjenje proizvodnje netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 1,4 odsto, kao i proizvoda iz grupe neraspoređeno za 9,2 odsto. U FBiH je, prema kadrovskoj evidenciji, u maju ove godine bilo 388.436 zaposlenih osoba. Broj zaposlenih u 1991. godini na teritoriji koja prema sadašnjem teritorijalnom razgraničenju pripada FBiH iznosio je 631.020, tako da je nivo zaposlenosti u maju 2006. godine dostigao 61,56 odsto nivoa iz 1991. godine.

Krajem maja u FBiH na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 350.958 nezaposlenih osoba, što predstavlja smanjenje za 306 osoba ili 0,09 odsto, u odnosu na april.

Učešće stručnih osoba u ukupnom broju registriranih nezaposlenih je 221.477 ili 63,11 odsto, a nestručnih 129.481 ili 36,89 odsto.

Krajem maja poslovni subjekti iskazali su potrebe za 1.318 radnika, tako da na jednu prijavu potreba za radnicima u maju dolazi 266 radnika koji traži zaposlenje.

Prosječna mjesečna isplaćena neto plata pa zaposlenom za maj 2006. godine u FBiH iznosi 599,31 KM. Došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto plate za 0,63 odsto.

Od marta do maja prosječna mjesečna isplaćena neto plata iznosi 595,20 KM, što znači da je u odnosu na isti period prethodne godine došlo do porasta prosječne mjesečne isplaćene neto plate za 8,23 odsto.

Najviša prosječna isplaćena neto plata u maju zabilježena je u Kantonu Sarajevo i iznosi 750,39 KM, zatim u Hercegovačko-neretvanskom kantonu 657,64 KM, a najniža prosječna isplaćena neto plata zabilježena je u Zeničko-dobojskom kantonu i iznosi 473,83 KM.

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plata po zaposlenom u FBiH iznosi 881,34 KM.

Manje zasijanih površina

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u 2005. i 2006. godini ukupno je u Federaciji BiH zasijano 195.656 hektara, što je manje za 0,6 odsto u odnosu na sjetvu u 2004. i 2005. godini.

Posmatrano po grupama usjeva, zabilježen je pad zasijanih površina kod žita za 2,5 odsto, industrijskog bilja za 12,2 odsto i povrtnog bilja za 1,9 odsto, dok je porast zabilježen kod stočnog bilja za 3,4 odsto u odnosu na prošlu godinu.

Ako posmatramo zasijane površine nekim značajnijim usjevima, zabilježen je pad zasijanih površina kod pšenice za 7,6 odsto i duhana za 33,5 odsto, dok je porast zabilježen kod soje za 16,7 odsto.

Kod krmnog bilja porast je zabilježen kod kukuruza-zelena masa za 16,9 odsto i kod stočne repe za 8,4 odsto u odnosu na 2004. i 2005. godinu.

Vrijednost građevinskih radova veća za 22 odsto

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u aprilu ove godine u FBiH u odnosu na prosječnu vrijednost iz prošle godine manja je za 9,4 odsto, dok je u odnosu na isti mjesec lani veća za 22,5 odsto.

Prema posljednjim podacima federalnog Zavoda za statistiku, u tom mjesecu na objekte visokogradnje odnosi se 55,4 odsto izvršenih radova, a na objekte niskogradnje 44,6 odsto.

Na objekte novogradnje odnosi se 64,7 odsto izvršenih radova, a na rekonstrukcije, popravke i održavanje postojećih građevina 35,3 odsto.

Na gradilištima je u aprilu bilo angažovano 9.546 radnika, od kojih na objektima visokogradnje 48,9 odsto.

Platni bilans BiH za prvo tromjesečje 2006.

Deficit tekućeg računa u prvom tromjesečju 2006. godine iznosi 222 miliona KM i predstavlja najniži nivo kvartalnog deficita tekućeg računa u posljednje četiri godine, pokazuju podaci o platnom bilansu za prvi kvartal 2006. godine koje objavljuje Centralna banka BiH

U poređenju s istim periodom prošle godine, deficit tekućeg računa platnog bilansa BiH je prepolovljen (manji je za 203 miliona KM ili za 48 odsto), dok je u odnosu na prethodno tromjesečje tekući deficit pet puta manji.

“Ovakav deficit tekućeg računa u prvom kvartalu je vrlo ohrabrujući i nagovještava da bi moglo doći do bitnog smanjenja deficita tekućeg računa u odnosu na prethodne godine, što je od važnosti za stabilnost bh. ekonomije.

Trgovinski debalans će se, vjerovatno, nešto pogoršati u nastavku godine, ali pozitivna kretanja na izвозnoj strani nam govore da bi ukupna bilansa trebala biti poboljšana”, konstatovao je guverner CBBH Kemal Kozarić.

Ovakvo poboljšanje platnobilansnih tokova rezultat je znatnog poboljšanja u

razmjeni robe BiH s ostatkom svijeta. Vanjskotrgovinski robni deficit je iznosio 1.089 miliona KM i predstavlja najniži deficit robne razmjene od 2001. godine, od kada se vrši kvartalna kompilacija statistike platnog bilansa. U poređenju sa prvim tromjesečjem 2005. godine robni deficit je manji za 310 miliona KM, odnosno za 22 odsto.

Na računu usluga u tekućem računu BiH zabilježen je suficit od 187 miliona KM, što predstavlja približno isti nivo kao u istom periodu prethodne godine. Suficitu su najviše doprinijeli prihodi od turizma i prilivi od građevinskih radova u inostranstvu i komunikacijskih usluga.

Za posmatrani period karakteristični su još i nizak nivo suficita na finansijskom računu koji je rezultat

smanjenja gotovine i depozita, koji spadaju u stranu pasivu komercijalnih banaka, i porast deviznih rezervi CBBH. U posmatranom periodu gotovina i depoziti nerezidenta su smanjeni za 135 miliona KM, dok su devizne rezerve CBBH porasle za 242 miliona KM.

U prvom tromjesečju 2006. godine novo vanjsko zaduživanje sektora vlade iznosi 34 miliona KM, a istovremeno otplata glavnice zajmova 37 miliona KM, što govori da je tokom ovog kvartala došlo do ukupnog smanjenja vanjskog duga sektora vlade.

“Za procjenu vanjske pozicije zemlje je od velike važnosti imati pouzdanu statistiku platnog bilansa i CBBH ulaže napore u njeno poboljšanje. Ipak, hendikep predstavlja visok stepen potcijenjenosti zvaničnog bruto društvenog proizvoda (BDP), što dovodi do iskrivljene slike o visini deficita tekućeg računa u međunarodnim komparacijama. Mnogo je realnije govoriti o našem deficitu tekućeg računa od oko 15 odsto BDP-a, nego o 22 odsto i više, kako je nedavno spomenuto”, kaže Kozarić.

Kemal Kozarić, guverner CBBH

Nema visoke stope inflacije

Kemal Kozarić, guverner Centralne banke BiH, u izjavi za “Dnevni avaz”, navodi da ne postoje argumenti u komentari-ma o pojavi visoke stope inflacije u BiH u toku ove godine. Objašnjava da je do povećanih troškova života došlo iz najmanje dva razloga:

“Prvi je globalno poskupljenje nafte i drugih energenata, što utječe i na mnogo veće i jače ekonomske države od BiH.

Drugi je opravdano, ali istovremeno i neopravdano poskupljenje proizvoda nakon uvođenja PDV-a. Upravo u tom segmentu, prevazilaženju povećanja životnih troškova za građane na rubu egzistencije, mora reagirati država sa svojim mehanizmima”, naglašava Kozarić.

Za uvođenje PDV-a kaže da je to uspješan projekat. Što se tiče stope inflacije, navodi da je neophodna opreznost prije davanja ocjena, jer ovisi na koji način se ona poredi, da li mjesec ove sa mjesecom prošle godine, mjesec za mjesec ili period ove sa istim periodom prošle godine.

“U januaru ove godine imali smo porast inflacije. Ona je na državnom nivou, poredeći sa decembrom prošle godine, iznosila 4,3 odsto. Čim se stabiliziralo stanje sa PDV-om, došlo

je i do stabilizacije tokova, pa je tako inflacija u aprilu bila manja u odnosu na mart. U martu je iznosila samo 0,1 odsto više u odnosu na februar, a u februaru je bila manja nego u januaru”, pojašnjava Kozarić.

Ako se poredi april ove s aprilom prošle godine, onda je inflacija 7,2 odsto.

Smanjenje poreza i doprinosa

Za mene i kolege u Centralnoj banci BiH glavno je pitanje kako će biti utrošeni viškovi u budžetu nastali nakon uvođenja PDV-a, kaže Kozarić.

“Najgore bi bilo jednostavno taj novac potrošiti. Svaka druga opcija je bolja i zato treba razmisliti ili da se smanje porezi i doprinosi, da se novac investira u kapitalne projekte, ili čak da otkupimo dio svojih dugova u inostranstvu po povoljnim cijenama. Naravno, tu je uvijek opcija da se on vrati u našu privredu kako bi se povećala njena konkurentnost”, rekao je Kozarić.

Kozarić naglašava da neće doći do bilo kakvog popuštanja kada je u pitanju monetarna stabilnost države i da je kontrola u ovoj oblasti potpuna.

“Svaka marka je pokrivena, a postoje i značajne slobodne devizne rezerve, dakle, nema razloga za bilo kakvu bojazan”, kaže Kozarić.

Prošlogodišnja dobit 239.194 eura

Sarajevska berza prošle godine ostvarila je dobit od 239.194 eura. Prošlogodišnji promet iznosio je 284 miliona eura. Najveći promet bio je u martu, 30,52 miliona eura, septembru 50,54 miliona eura i decembru 53,72 miliona eura, prenosi "Poslovni dnevnik".

Najslabiji promet bio je u ljetnim mjesecima. U odnosu na 2004. godinu promet na Sarajevskoj berzi u protekloj godini bio je veći za čak 176 odsto. Od investicijskih fondova najveći promet imali su Prof plus, BIG i Naprijed, a od preduzeća najveća preuzimanja odnosila su se na komercijalno bankarstvo.

Tako je promet dionica Tuzlanske banke bio u 2005. pojedinačno najveći. Iznosio je 32,66 miliona eura, promet sarajevske UPI Banke 24,58 miliona eura, a Rudnika željezne rude Vareš 10,9 miliona eura.

Premda je sredinom prošle godine Sarajevska berza riješila probleme s dvojnou upravom i Nadzornim odborom do oporavka tržišta nije došlo. U jednoj od anketa provedenoj među brokerima u Sarajevu čak 38,4 odsto ispitanih postojeće stanje na Sarajevskoj berzi ocijenilo je dugotrajnim krahom jer nema kupaca, a njih 24,6 odsto ne vjeruje u brzi oporavak tržišta.

Poreznici

Ponašanje po kodeksu

Kodeks ponašanja zaposlenih u Upravi za indirektno oporezivanje BiH (UIO) prezentiran je u Sarajevu.

"Kodeks ponašanja predviđa jasne i nedvosmislene standarde zasnovane na ključnim načelima poštenja, integriteta, profesionalizma i nepristranosti", izjavio je na konferenciji za novinare u Sarajevu šef Delegacije Evropske komisije (EC) u BiH Majkl Hemfriz (Michael Humphreys).

Naglasio je kako se Kodeksom postavljaju standardi i daju uputstva osoblju u vezi s njihovim internim aktivnostima, te se u značajnoj mjeri utvrđuje šta se od njih očekuje u njihovom postupanju s klijentima, odnosno poreznim obveznicima.

Istovremeno, Kodeks daje uputstva o ophođenju prema putnicima koji prolaze kroz granične kontrole, te prema drugim osobama koje, u bilo kojem svojstvu, kao npr. poslovnih ili privatnih subjekata, posluju s UIO.

Hemfriz je dodao da će Kodeks omogućiti poboljšanje rada i borbu protiv korupcije, a bitno je što je on "pokazatelj otvorenosti i transparentnosti u radu UIO".

"Važno je da uvođenjem Kodeksa ponašanja UIO objavljuje standarde i uvodi kanale preko kojih ljudi mogu iskazati primjedbe koje će biti uzete u obzir", naglasio je direktor Uprave za indirektno oporezivanje Kemal Čaušević. Istakao je kako je ovaj dokument utemeljen na modelu Kodeksa Svjetske carinske organizacije, a Zakon o upravi BiH i Zakon o UIO čine njegovu pravnu osnovu. Pojasnio je kako Kodeks stvara pravnu osnovu da se sankcioniše nezakonito ponašanje službenika Uprave, kako bi se zadržalo povjerenje javnosti.

Agencija za rad i zapošljavanje BiH

Raste broj nezaposlenih

Za prvih pet mjeseci ove godine broj nezaposlenih u Bosni i Hercegovini povećao se za 5.320 osoba ili 1,05 odsto.

Prema zvaničnim podacima Agencije za rad i zapošljavanje BiH, broj nezaposlenih u Federaciji BiH povećao se za 3.480 osoba ili jedan odsto, u Republici Srpskoj za 2.499 osoba ili 1,76 odsto, dok se broj nezaposlenih u Brčko Distriktu smanjio za 659 osoba ili 3,61 odsto.

Od kraja maja 2005. do kraja maja 2006. godine broj nezaposlenih u BiH se povećao za 10.262 osobe ili 2,04 odsto.

U tom periodu, u FBiH broj nezaposlenih povećao se za 20.131 osobu ili 6,09 odsto, u Republici Srpskoj za 8.795 osoba ili 5,72 odsto, a u Brčko Distriktu taj broj je umanjeno za 1.074 osobu ili 5,76 odsto.

Krajem aprila u BiH je registrirano 513.359 nezaposlenih osoba. U FBiH ih je bilo 350.958, u RS 144.380, a u Brčko Distriktu 17.571 osoba.

Informacijsko društvo

Strategija razvoja

Evropska unija je u Bijeloj knjizi o rastu, konkurentnosti i zaposlenosti (COM(93) 700 final, 5. decembra 1993.) jasno naznačila izazove informacijskog društva u smislu novih modela organizacije rada i mogućnosti zapošljavanja. Na osnovu Bangemannova izvještaja Komisija je predstavila akcijski plan "Put Evrope u informacijsko društvo" (COM(94) 347 final, 19. july 1994.) u kojem su predložene mjere za stvaranje tehničkih, pravnih i regulatornih standarda i okvira za informacijsko društvo.

Budući da informacijsku revoluciju pokreće tehnologija, EU je pažnju posvetila otvaranju tržišta i stvaranju dina-

mične regulatorne strukture, braneći pri tom interese potrošača i postavljajući tehničke standarde.

Na Lisabonskom samitu 2000. pokrenuta je inicijativa eEvrope u okviru šire postavljenog cilja stvaranja najkonkurentnije svjetske privrede zasnovanog na znanju do 2010. godine. U tom smislu ističe se važnost pristupa jeftinoj i kvalitetnoj komunikacijskoj infrastrukturi, kao i važnost osposobljavanja svakog građanina za život i rad u novom informacijskom društvu. Naglasak je stavljen na razvoj širokopojasnog Interneta (ISDN) i treće generacije mobilne telefonije (UMTS).

Treba spomenuti programe eGovernment (elektronska vlada), eLearning (elektronsko učenje) i eHealth (elektronsko zdravlje), kojima se posredstvom novih tehnologija građanima žele omogućiti kvalitetnije, brže i transparentnije javne usluge.

Poseban izazov za informacijsko društvo predstavlja elektronska trgovina, koja uključuje obavljanje spektra poslovnih aktivnosti elektronski i sve je češći način poslovanja evropskih poslovnih subjekata.

Pripremila: M. IDRIZOVIĆ

Pomoć EU Bosni i Hercegovini

Od 2005. do 2006. godine, Bosni i Hercegovini je preko programa CARDS dodijeljeno 100 miliona eura. Prioriteti pomoći predstavljaju prioritete navedene u Evropskom partnerstvu za BiH, sa još jačim težištem na jačanju institucija i ekonomskom razvoju. Ključne oblasti ostale su: pravosuđe i unutrašnji poslovi (reforma policije, upravljanje granicama, reforma pravosuđa), kao i unapređenje ambijenta za investiranje (trgovina, edukacija, okoliš i infrastruktura).

Prije toga, Evropska komisija obezbijedila je makrofinansijsku pomoć BiH. U 1999. godini EU je odredila sredstva u iznosu od 60 miliona eura (20 miliona kao kredit a 40 miliona u vidu granta). Iza ove pomoći su uslijedili slični iznosi u 2002. godini. Ta pomoć odnosi se na postepeno ekonomsko i političko ispunjavanje uslova naročito u pogledu reforme oporezivanja u BiH.

Između BiH i EU ne postoji zvanični ugovorni osnov. Predviđeni Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju će dati pravni oblik odnosima EU i BiH.

Uprkos nedostatku zvaničnih ugovornih odnosa, EU je glavni trgovinski partner BiH (razmjena sa EU predstavlja oko 50 odsto ukupne razmjene BiH). Većina bh. proizvoda

može ući u EU oslobođena poreza zahvaljujući posebnom preferencijalnom tretmanu koji je EU usvojila 2000. godine. BiH izvozi najviše u Italiju, Njemačku i Sloveniju. Uvoz u BiH je većinom iz ovih zemalja i u manjoj mjeri iz Austrije. BiH izvozi,

uglavnom, metale, drvo i proizvode od drveta, mineralne proizvode i hemikalije. Iz EU uvozi mašine, proizvode mineralnog porijekla, prehrambene artikle i hemikalije.

L. SADIKOVIĆ

Centar za pomoć Evropske komisije

Informacije o uslovima izvoza u EU

Centar za pomoć Evropske komisije predstavlja prvi kontakt za zainteresovane izvoznike u zemlje Evropske unije, a pruža informacije o tome kako pristupiti tržištu EU, o uvoznim uslovima EU, carinskim tarifama i preferencijalima, carinskoj dokumentaciji, te pravilima o porijeklu robe.

Podaci su dostupni na linku www.export-help.europa.eu, saopćeno je iz EC.

EU se zalaže za razvoj održive privrede i glavni je finansijer Programa razvoja Svjetske trgovinske organizacije (WTO) koja se koncentriše na potrebe zemalja u razvoju i kako se preko globalnog sistema privrede njihove potrebe mogu zadovoljiti.

Otvaranje tržišta EU za siromašnije zemlje je znak ovog zalaganja.

Novi tenderi

Obavijest o novim tenderima EU za Bosnu i Hercegovinu zainteresovani mogu naći na web stranici P/GKFBiH www.kfbih.com, Evropska unija, EU programi i fondovi.

Tenderi se odnose na:

- * Izgradnju graničnog prijelaza Vardište,
- * Jačanje institucija za zaštitu okoliša,
- * Prekograničnu saradnju.

Neelie Kroes izjavila:

Evropske banke pružaju loše usluge

Evropske banke ne pružaju dobru uslugu svojim klijentima, izjavila je Neelie Kroes, povjerenica za konkurenciju Evropske unije. Ona je najavila i akciju protiv onih banaka koje izdajući kreditne i dužničke kartice zarađuju nenormalno visoke profite

U Bruxellesu je utvrđeno da postoji mnoštvo problema koji pokazuju da je bankarsko tržište još zatvoreno, ali Kroes je rekla da tačni uzroci nisu jasni.

Banke se uglavnom vežu za svoja nacionalna tržišta, izvlačeći korist od svojih vjernih klijenata koji obično imaju račun u istoj banci prosječno oko 10 godina. Klijenti dugo ne mijenjaju banku, dijelom i zbog visoke cijene za promjene.

Evropska komisija vjeruje da bi prevladavanje nacionalnih granica u finansijskim uslugama moglo potaknuti ekonomski rast i pomoći otvaranju novih radnih mjesta u Evropi.

“Nizak stupanj pokretljivosti klijenata zabrinjava. To znači da evropski klijenti ne podvrgavaju banke pritisku konkurencije, kako bi ih primorali da pružaju bolje usluge. To, također, povećava rizik da će neke od banaka steći premoć zahvaljujući svojim klijentima”, istaknula je Neelie Kroes.

Profiti poslovnih banaka se razlikuju od zemlje do zemlje. Banke u Irskoj, Španjolskoj i Finskoj ostvarile su 2004. dobit prije oporezivanja u visini čak 40 posto njihovog ukupnog prihoda. Banke u Austriji ostvarile su dobit od 11 posto, a u Njemačkoj 17 posto svoga godišnjeg prihoda. “Poslovno bankarstvo je sada vrlo unosan posao. Zbog čega, onda, svega nekoliko banaka predstavlja glavne igrače na tržištu izvan svog sjedišta? Je li to anti-tržišno ponašanje, strukturni problem tržišta, nedostatak pravila ili nešto drugo? Probleme vidimo jasno, ali njihov uzrok još ne”, kazala je Kroes.

Prema izvještaju Evropske komisije, postoje značajne prepreke za ulazak novih banaka u sektor, uključujući pristup sustavima plaćanja i kreditnih baza podataka.

Troškovi pridruživanja klirinškom sustavu za međubankarska plaćanja u drugim državama, također, mogu biti restriktivni, navedeno je u izvještaju.

Potražnja

Španjolsko preduzeće sa stogodišnjom tradicijom proizvodnje ortopedskih ortoza za sve dijelove tijela traži uvoznika-distributera na području BiH. Nudi se mogućnost sticanja novih znanja.

Kontakt osoba: Mirjam Savarin, telefon: +39/040 421 144, faks: +39/040 421 144, e-mail:

miriam.savarin@sanitaria-igea.com
mirjamsavarin@hotmail.com

Farmaceutska kompanija iz Poljske, specijalizirana za proizvodnju lijekova i kozmetičkih preparata, traži uvoznika-distributera svojih proizvoda za BiH.

Kontakt osoba: Andrzej Pawlak, Foreign Trade Specialist, EMO-FARM Ltd.

Telefon: +48 42 213 87 01, faks: +48 42 213 84 60.

Njemačka firma DE-STA-CO Europe GmbH traži kooperante/proizvođače u BiH za obradu metala struganjem i obradu lima, radi dugoročne saradnje.

Predmet kooperacije:

- maksimalna veličina svih dijelova je 300 mm, standardne veličine su od 10 mm do 200 mm,

- dijelovi za obradu su od čelika, legura čelika, aluminijuma i livenog željeza,

- godišnja količina svakog proizvoda kreće se između 1 - 10.000, standardna količina je 50 do 500 komada godišnje,

- neki dijelovi se površinski kale i/ili bruniraju,

- potrebna oprema/mašine za CNC-obradu, glodanje, struganje i ev. brušenje,

- obrada lima pravljenjem otiska/štancanjem, obaranjem ivica/obrubljivanjem/porubljivanjem, laserskom sječom, zavarivanjem i galvanizacijom.

Isporučiocu trebaju ispunjavati slijedeće uslove:

- veličina firme preko 10 radnika,

- posjedovanje ISO certifikata ili slične kontrole (QS-sistem za menadžment),

- komunikacija na njemačkom, odnosno engleskom jeziku,

- iskustvo u izvozu (pakovanje, logistika, transport).

Kontakt:

DE-STA-CO Europe GmbH
Hiroshimaastraße 2, 61440 Oberursel

Telefon: +49 6171 705429,

faks: +49 6171 705195

Kontakt osoba:

Stefan Maurer

E-mail: smaurer@destaco.de

Njemačka firma DEUTZ AG traži servis-partnera.

Potencijalni partneri trebaju ispunjavati slijedeće uslove:

- vlastiti servis,

- poznavanje dizel-motora,

- poznavanje njemačkog jezika,

- mogućnost uvoza u vlastitoj režiji,

- pristup cjelokupnom tržištu BiH,

- odgovarajući broj uposlenih,

- raspoloživost odgovarajućim radnim prostorom.

Firma nudi:

- ugovor sa odgovarajućim tržištem,

- potpunu podršku iz Kelna,

- školovanje uposlenih u Zagrebu kod tamošnjeg zastupnika,

- mogućnost uvoza aparata i mašina sa ugrađenim DEUTZ-motorima.

Kontakt:

DEUTZ AG

Deutz-Muelheimer-Str.

147-149, 51057 Koeln,

telefon: +49 221 822 2505,

faks: +49 221 822 2506

Kontakt osoba: Reinhard Haeusling

E-mail: haeusling.r@detz.de

